

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

**ABSTRACTS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
FEBRUARY 1-3, 2021**

**ROME
2021**

EUROPEAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

Abstracts of III International Scientific and Practical Conference

Rome, Italy

1-3 February 2021

Rome, Italy

2021

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “European scientific discussions” (February 1-3, 2021) Potere della ragione Editore, Rome, Italy. 2021. 800 p.

ISBN 978-88-32934-02-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European scientific discussions. Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore. Rome, Italy. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-european-scientific-discussions-1-3-fevralya-2021-goda-rim-italiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: rome@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Potere della ragione Editore ®

©2021 Authors of the articles

LITERATURE

МІФОПОЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ МАЙКА ЙОГАНСЕНА

Волкова Ірина Вікторівна

доцент, к. філол.н., доцент кафедри
української лінгвістики, літератури
та методики навчання;

Масло Ольга Володимирівна

доцент, к.філол.н., доцент кафедри
української лінгвістики, літератури
та методики навчання;

Кондратенко Лариса Олександрівна

студентка II курсу
психолого-педагогічного факультету
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна

Вступ. На сьогодні важливим є аналіз міфопоетичного прийому, що дозволяє автору стисло зафіксувати у творі значний обсяг наявного культурного змісту, розширивши хронологічні межі розповіді, свідомо експериментувати в царині міфотворення. Міфопоетику розглядають як поєднання двох понять: міфорецепції та міфотворення. Міфорецепція – «процес художнього прочитання та сприйняття міфу, його подальшого переосмислення та опанування» [4, 136]. Міфотворення – процес продукування нових міфів [4, с. 136]. Дослідження міфопоетики є актуальним через створення нових образів за допомогою застосування вже наявних міфів. Міфопоетичне мислення репрезентоване у творчості таких письменників, як В. Стус, Леся Українка, Т. Шевченко, М. Коцюбинський, Б.-І. Антонич, М. Драй-Хмара, П. Тичина, Майк Йогансен. Саме модернізм, оминаючи реалістичне мистецтво, звертається

до певних міфічних кодів, розкриваючи через них особливості людського світовідчуття. Міфопоетичний дискурс є об'єктом дослідження таких літературознавців: М. Моклиця, А. Гурдуз, О. Забужко, І. Зварич, А. Нямцу, Д. Наливайко, Я. Поліщук та ін..

Мета роботи. Особливе місце в літературному процесі 20-х років 20 століття посідає творчість Майка Йогансена, який експериментував зі словом, звучанням, формою. Перші україномовні твори Майка Йогансена вийшли друком 1921 року в збірниках «На сполох», «Жовтень» і в журналі «Шляхи мистецтва». Олександр Білецький, аналізуючи ранню творчість автора, називав його «запізнілим романтиком» через властиву Йогансену мрійливість. Письменник сподівався на національне та соціальне оновлення і сповнив цими надіями збірку «Д'горі» 1921 року. Письменник звертався до фольклорних джерел і поєднував їх з ідеями відродження, збірка «Крокове коло» 1923 року. Упродовж свого творчого шляху автор переосмислює вподобання й відходить від революційних ідей до більш спокійних, романтичних, збірка «Ясен» 1929 року. Отже, метою роботи є дослідження міфопоетичних особливостей у творчості Майка Йогансена.

Матеріали й методи. Творчість Майка Йогансена досліджували Ю. Безхутрий, А. Біла, О. Боярчук, М. Васьків, В. Денисенко, І. Дзюба, Л. Кавун, Ю. Ковалів, С. Крижанівський, Н. Лобас, Р. Мельників, В. Назаренко, М. Філон, О. Харлан, Я. Цимбал, О. Масло. Наприклад, О. Масло дослідила мовознавчий аспект творчості письменника; Р. Мельників написав численні анотації; Я. Цимбал звернула увагу на Майка Йогансена в контексті українського авангарду; В. Денисенко розглядав творчість письменника в контексті сміхової модерністської прози; С. Крижанівський, Ю. Ковалів – революційного романтизму; О. Боярчук досліджував як експериментальну прозу; О. Харлан працює над виявленням світоглядно-естетичних моделей катастрофізму в прозі Майка Йогансена; Н. Лобас аналізує карнавальну поетику міжвоєнної експериментальної прози Майка Йогансена; Л. Кавун

виявляє іронічний модус художності в українській прозі 20-х рр. ХХ ст., зокрема у романі Майка Йогансена «Подорож ученого доктора Леонардо...».

Результати та обговорення. У міфотворчості українських письменників часто можна прослідкувати образи природи, у якому закодовано певний зміст, символ або образ. Ця особливість притаманна й творам Майка Йогансена. Наприклад, співвідношення міфологем *сонця, місяця та води* наявне в поезії Майка Йогансена «Ліс» зі збірки «Хмар руїни», у якій всі природні реалії відображені як технічний пристрій та машинні деталі. Неординарне тлумачення навколишнього середовища зумовлене особливостями світосприйняття українського митця, який консолідує різноманітні явища та надає їм нового тлумачення:

*Вода обточує циліндри лісових осей,
Шліфує точно і виблискує вода,
І в інший цех тече, і знов вертається у цей
Місячне руно й сонячна руда [3, с.105].*

Майка Йогансена можна цілком назвати поетом «великого міста». Так, він унікав гіперболізованого урбанізму, але все ж його образи хоч і містичні, але вони осучаснені його поглядами. Саме завдяки футуристичності поезій автора було здійснено розкладання традиційних форм на дрібні елементи, придатні для конструювання безкінечної низки нових форм. Такими формами можна вважати образи *води, місяця і сонця*. Ці образи є міфологемами, вони існують окремо в художньому творі Майк Йогансена, він наповнює їх своїм міфом, баченням власного світу. Таку особливість можна також знайти в його вірші «Красвид на курорті»:

*Я місяць украв коло моря.
Таємна
заходилась буря:
було темно
й коли я крав,
Скрадався під камінь краб [3, с.98].*

Автор змальовує місяць, як щось таке, що може досягнути людина, доторкнутися до нього фізично. Ліричний герой у прямому сенсі краде *місяць*, і це викрадення має міфологічне підґрунтя та асоціюється із затемненням, причиною якого, як фіксує давня скандинавська міфологія, було стягнення місяця (Мані) на землю вовком Хаті [4, с.121].

Автор зображує метафоричний опис природи (лісу, небесних світил та річки) через образи предметного світу. Сонце постає в образі природного мінерального утворення, а місяць – у вигляді овечої вовни. Вони протиставляються один одному за своєю масою. Дивлячись на це, можна трактувати аксіологічне значення обох астральних тіл – сонцеві відіграє більш важливу роль, аніж місяць, що є закономірним у загальноприйнятому сприйнятті космічної ієрархії. Отже, автор вибудовує власну міфологічну парадигму світобудови.

*І сонце-шків над плесом лісовим
Математичну повертає путь,
Над ливом листя і над траверсом трави
Ремені променів вертаючись ідуть* [3, с.105].

Міфологічний образ поезії «Мисливська легенда» – Мертвий Крижень. Крижень – це велика дика качка, має цінне м'ясо і тому є бажаною здобиччю для мисливця [6]. У народі образ крижня також асоціюється з хрестом, через те, що під час свого польоту своєю формою птах нагадує хрест, що також є символічним. Отже, можна дійти висновку, що образ крижня у міфології означає смерть. Це дуже загадковий та містичний образ. Крижень у поезії Майка Йогансена відіграє роль мішені, уже майже померлої жертви, але автор у своїй поезії «змінює ролі», і Крижень, який сам повинен був померти, стає вбивцею.

*Над щетиною бору
Появляється Мертвий Крижень.*

...

Човен, води повний вщертъ,

*Качає тіло з пониклою головою,
Тіло стрільця, убитого вчора
З його останнього набою [2, с.107].*

Загалом у своїй творчості Майк Йогансен приділяє увагу образам природи, зокрема, воді, але саме в цій поезії образ води – миру, добробуту та життя постає страшним та смертельним, адже автор змальовує місце полювання, безпосереднє місце блукання смерті:

*Плесо спить. В очерет
Тікають перелякані брижжі [2, с.107].*

У поезії «Мисливська легенда» наявний як завуальований, так і прямий образ смерті, тож читач відразу відчуває трагічність та напруженість подій. Смерть – популярний образ міфотворчості, тож не дивно, що Майк Йогансен його використовує:

*Келих, наповнений ніччю вщерть,
Келих ніччю по вінця – смерть [2, с.107].*

Поетична збірка «Кроковеє коло», лейтмотивом якої стало весняне оновлення землі, містить низку віршів, у яких також відчувається любов до природи. Назва і зміст асоціюються з весняним оновленням землі, з піснями-веснянками. Відома народнопоетична метафора «крокового колеса» тут зазнає трансформації, набуваючи космічного виміру:

*У безмежній пустій порожнечі
Позначилось кроковеє коло
І вийшло з туману по плечі [3, с.45]*

Коло є найбільш яскравим засобом для відтворення принципів містичної реальності та метафізичних процесів у світі. Відтворюючи символ у вигляді засобу пізнання, письменники лише продовжують напрямок думки, яка переважала у світі багато століть тому. Але, на відміну від попередніх літературних спроб, використання міфологічного символу *коло* в літературі ХХ ст. відбувається більш свідомо, завдяки широкій обізнаності авторів у питаннях міфу. Нові розробки в цій сфері, усебічне дослідження міфологічної символіки

стає суттєвим підґрунтям для розуміння символу в контексті сучасної естетики та його місця в художньому творі. Міфологема *коло* має круглу форму, а тому вона, подібно до інших круглих і кулястих предметів, символізує безкінечність.

Найдавнішою і поширеною формою масового танцю було коло, що усвідомлюється як геометрична фігура та наділяється солярними символічними значеннями. З ним пов'язувалася магія родючості, благополуччя, удачі. Як символ єдності і нескінченності, символ вічності, коло тісно пов'язане із символізмом колеса [7, с.31]. «Кроковеє колесо» – це живе коло з людей, що є уособленням зародження земного світу й відродження життя. Хороводи, що відбувалися у весняно-купальські цикли та відрізнялися процесом повторення – коло мало вигляд двох концентричних кіл, які називали «Кроковеє колесо». Хороводи мали священне значення, адже вони слугували захистом того, хто знаходився в центрі. Центр уважався сакральним стрижнем, що об'єднував у собі всі сили та був епіцентром певного мікрокосму.

Кроковеє коло – це образ місяця, який так вдало створив Майк Йогансен. *Місяць* виступає як щось неосяжне. Автор влучно поєднує ці «колові» міфологічні образи, бо обидва вони символізують вічність.

Майк Йогансен використав образи *Прометей та Зевса* в поезії «Революція». Конфлікт персонажів переноситься на події, у яких жив письменник. Автор хотів показати, що міф в сучасності цілком може існувати. Прометей постає першим революціонером, а Зевс уособлює владу, до якої не схильний народ:

*Коли Прометей
Підвівся руба
З чотирьох ніг на дві,
І вогонь з запаленого блискавкою дуба,
Узявши у кострубаті руки,
Повстав проти Зевса [2, с.27].*

Висновки. Отже, використовуючи міфопоетичний прийом, Майк Йогансен уможливило відтворення значного культурного контексту в поезіях.

Міфологеми сонця, місяця, води автор наповнює власним розумінням, осягаючи по-новому парадигму світобудови. Змінює полюси, інтерпретуючи міфологічний образ Мертвого Крижня. Космічного виміру набуває й метафора «крокового кола».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2005. 310 с.
2. Загребельний М. Майк Йогансен. Харків : Фоліо, 2019. 121 с.
3. Йогансен М. Вибрані твори. Київ : Смолоскип, 2009. 768 с.
4. Кобзар О.І. Міфопоетика як предмет і метод літературознавчого дослідження. Острогозьк : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2010. 376 с.
5. О'Коннелл М. Эйри Р. Знаки и символы. Москва : Эксмо, 2009. 256 с.
6. Словник української мови: в 11 т. Київ : Наукова думка, 1973. Т.4. 343 с.
7. Шейнина Е.Я. Энциклопедия символов. Харьков : Торсинг, 2001. 591 с.